

George Rafael

Cu o scară înainte mă chemase la telefon. Firesc, ca de obicei, se interesa de noutățile din teatru, de apropiata premieră. Cîteva ceasuri mai tîrziu, George Rafael, prietenul de-o viață, nu mai era. L-am cunoscut, tineri fiind, în fostul Teatru al Armatei. Il adusese directorul nostru de atunci, Al. Finți, ca asistent de regie. După numai un an, însă, i s-au încredințat spectacole importante, ca regizor „plin“. Deși foarte tînăr a reușit să se impună repede în fața unor distribuții prestigioase, din care făceau parte mari actori ca C. Ramadan, V. Maximilian, G. Demetru, Nineta Gusti, N. Gărdescu. Pentru că „Rafi“ era nu numai un regizor talentat, ci și un om de o aleasă cultură. Era meloman pasionat, iubitor de literatură și, mai presus de toate, iubea teatrul românesc. Pe masa lui de lucru se aflau aproape în permanență cărțile lui Caragiale și Creangă, din care aproape nu era scară să nu citească măcar o pagină. Repetițiile cu Rafi erau o adevărată plăcere. Era un profesionist de elită. Povestea cu har și umor, era în același timp bun și apropiat față de oameni. La lucru cerea disciplină, făcea cele mai pertinente observații fără să menajeze pe nimeni, de la cel mai tînăr actor pînă la maestri. Dar, cel mai exigent era cu sine însuși. După repetiții ne invita la cite o plimbare, sau la el acasă, unde continuam să vorbim despre piesă sau despre rol. Modest, foarte modest, nu-i plăcea să se vorbească despre el. De multe ori îl certam cînd refuza să dea interviuri „Lasă, îmi spunea, să vorbească mai întii publicul!“. Și cu adevărat, publicul, cel mai important judecător al teatrului, a prețuit spectacolele realizate de George Rafael. Se pot uita oare Femeia îndărătnică, Gaițele, Peer Gynt, Scaunele, O lună la țară, Adio, Charlie, Cinci romane de amor, Inele, cercei, beteală, Jucătorii de cărți, Omul care..., Cei șase, Lady X și multe, multe altele?

Se spunea despre el că este dintre acei regizori care dețin cheia succesului. Și așa era, pentru că spectacolele pe care le croia cu mare precizie, bogate în idei, pline de fantezie, depășeau întotdeauna suta de reprezentații. Credea în tot ce făcea, cum credea în oameni, participînd cu toată ființa la bucuriile și necazurile celorlalți, la viața teatrului, pe care l-a iubit și l-a slujit cu harul său aparte, cu o înaltă conștiință profesională. Plecînd prematur dintre noi, George Rafael lasă gol un loc care a fost numai al lui, un loc pe care vom încerca să-l umplem cu amintirea minunatelor clipe de bucurie pe care ni le-a prilejuit.

Ion PUNEA

Octavian Gheorghiu

A plecat dintre noi, pe drumul fără întoarcere, un om care — la vîrstă aproape nonagenară — radia în jurul său energie: profesorul dr. docent Octavian Gheorghiu. Personalitate proeminentă a istoriografiei teatrale, pedagog eminent, profesor de înaltă ținută, aureolat de o muncă perseverentă și de un devotament rar întîlnit în slujba învățămîntului, el a fost pentru toți cei ce îl înconjurau un exemplu reconfortant, un simbol al inalterabilei forțe morale, o minte luminată de o vastă cultură și un caracter ferm.

La 26 de ani — după încheierea studiilor superioare la Universitatea din Iași —, tînăr profesor de limba franceză, Octavian Gheorghiu întreprinde, cu mari eforturi materiale, pregătirea examenului de doctorat în aceeași specialitate, în Franța. Obține titlul de doctor în litere la Universitatea din Nancy, cu o teză despre opera scriitorului Alexandru Dumas-flul, intitulată „Le Théâtre de Dumas-fils et la société contemporaine“ — lucrare vastă care a dobîndit nu numai aprecierile elogioase ale juriului, ci și sufragiile presei de specialitate, din rîndurile căreia menționăm numele cronicarului dramatic Gérard d'Houville și al cunoscutului istoric al literaturii franceze Daniel Mornet. Cu toate că

incontestabilele sale califică îl îndreptăţeau să aspire la o catedră universitară, Octav Gheorghiu a continuat să-şi îndeplinească funcţia de profesor de liceu, cu acea probitate proverbială şi suplă judecată în aprecierea fenomenului literar care l-au impus opiniei publice intelectuale.

Carierea sa universitară a început în anul 1946, cînd a fost numit profesor de Istoria literaturii dramatice la Conservatorul de muzică şi artă dramatică din Iaşi. Transferat apoi la Institutul de artă teatrală „I. L. Caragiale” din Bucureşti, a continuat să-şi afirme valoarea de cercetător şi erudit. În domeniul istoriei teatrului universal, rolul lui a fost acela de explorator; într-un spirit nou de interpretare a operelor dramatice, Octav Gheorghiu a întrunit într-o exegeză superioară analiza artistică a fenomenului literar cu explicarea social-istorică şi cu interpretarea ideologică a curentelor epocii. Cartea rezultată s-a dovedit utilă nu numai studiului în Institut, ci a trezit şi interesul publicului preocupat de evoluţia istorică a teatrului.

Dispariţia lui Octavian Gheorghiu lasă adînci regrete în rîndurile colegilor, prietenilor şi foştilor săi studenţi, în memoria cărora amintirea profesorului generos, sever, dar drept, va rămîne neştearsă. În istoria teatrului românesc, numele său va fi înscris ca al unui intelectual de înaltă ţinută etică, al unui om dăruit cercetării şi circumscrierii fenomenului teatral în vasta arde a culturii universale.

Mircea MANCAŞ

NOTE

„Cortina“

La chioşcurile presei, al doilea număr al excelentului magazin teatral *Cortina*, al Teatrului „Notara”, modest subtitulat „supliment la programul teatrului”. Se configurează personalitatea publicaţiei, realitatea vie, creatoare, a acestui prestigios teatru tutează un sumar cu virtuţi documentare.

Aşadar, un magazin teatral (formulă cu tradiţie la noi şi pretutîndeni), grădind despre viaţa în contemporaneitate a unui prestigios teatru,

întîi, actorii. O fişă de creaţie George Constantin semnează Doina Papp. Alecu Popovici îşi manifestă entuziasmul pentru jocul lui Ştefan Radoff şi Ion Siminie. Marga Barbu mărturiseşte Oanel Cătălina Popescu fine gînduri de creaţie. Un accent aniversar pentru Silvia Dumitrescu-Timică (opt stagii în *Micul infern*) pune Doina Papp. La rampa revistei, şi Anda Caropol, Emil Hossu, Dody Caiian, Nucu Păunescu...

„Aşa vă place istoria teatrului?” întrebă Sanda Diaconescu, în cîteva secvenţe ale unui serial anecdotic, neferit, totuşi, de inconsecvenţe (numele de familie al lui Leonard este Naia; repovestite, întâmplările *Din Carnetul unui vechi sufleur* de Caragiale îşi pierd farmecul). Val. Săndulescu oferă

tiparului patetice fragmente de jurnal, iar colegul său Mircea Diaconu narează întâmplări liric-hazlii din propria-i biografie. Marin Sorescu, cîndva redutabil parodist, este parodiat, la rîndu-i, de Mircea Micu... Sandu Naumescu îşi aminteşte despre *Un Richard de neuitat* — George Vraca.

Multe şi mărunte din experienţa actoricească, cristalizate în aforisme, semnează Mihnea Moisescu, Radu Vaida, I. Gh. Arcudeanu. Virgil Stoianescu actualizează un interviu cu Mircea Ştefănescu (1946). Cuvinte încrucişate, numeroase ilustraţii, o agreabilă paginaţie a textelor culese cu frumoasă literă sînt argumente pentru popularitatea revistei. Un sincer salut colegial!

I. N.